

POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ – LEKCJA POWTÓRZENIOWA

Tematy:

1. Okupowana Polska.
2. Władze polskie podczas II wojny światowej.
3. Społeczeństwo polskie pod okupacją.
4. Powstanie Warszawskie.
5. Polacy w Koalicji Antyhitlerowskiej.

Skróty:

GG – Generalne Gubernatorstwo

PPS – WRN – Polska Partia Socjalistyczna – Wolność, Równość, Niepodległość

SL „Roch” – Stronnictwo Ludowe „Roch”

BCh – Bataliony Chłopskie

SN – Stronnictwo Narodowe

NSZ – Narodowe Siły Zbrojne

NOW – Narodowa Organizacja Wojskowa

SP – Stronnictwo Pracy

PPP – Polskie Państwo Podziemne

PSZ – Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie

ZWZ – Związek Walki Zbrojnej

SZP – Służba Zwycięstwu Polski

AK – Armia Krajowa

Kedyw – Kierownictwo Dywersji

ZO – Związek Odwetu

Żegota – Rada Pomocy Żydom

BIP – Biuro Informacji i Propagandy przy ZWZ – AK

PPR – Polska Partia Robotnicza

GL – Gwardia Ludowa

AL – Armia Ludowa

PKP – Polski Komitet Porozumiewawczy

RJN – Rada Jedności Narodowej

PKWN – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego

KRN – Krajowa Rada Narodowa

ZPP – Związek Patriotów Polskich

CBKP – Centralne Biuro Komunistów Polskich

KRN – Krajowa Rada Narodowa

UPA – Ukraińska Powstańcza Armia

LWP – Ludowe Wojsko Polskie

GPW – Generalny Plan Wschodni.

RONA – Rosyjska Wyzwoleńcza Armia Narodowa

RAF – Royal Air Force – siły powietrzne Wielkiej Brytanii

Daty:

Data	Wydarzenie
27.09.1939 r.	Powstanie Służby Zwycięstwu Polsce.
28.09.1939 r.	Drugi układ Ribbentrop – Mołotow. Nowy podział stref wpływów między ZSRR, a III Rzeszę. Podział Polski wzdłuż rzek Pisa – Narew – Bug – San.
30.09.1939 r.	Prezydentem RP został Władysław Raczkiewicz. Powołanie rządu polskiego na emigracji z premierem gen. Władysławem Sikorskim.
1 i 2.11.1939 r.	Wcielenie Zachodniej Białorusi i Zachodniej Ukrainy do ZSRR.
7.11.1939 r.	Gen. Władysław Sikorski zostaje Naczelnym Wodzem.
13.11.1939 r.	Rozwiązanie SZP i utworzenie ZWZ.
9.12.1939 r.	Na emigracji powstaje Rada Narodowa RP, która była reprezentacją polskich partii politycznych – pełniła funkcję namiastki polskiego parlamentu.
Luty, kwiecień, czerwiec 1940 r.	Deportacje ludności polskiej z ziem zajętych przez ZSRR na Wschód – Syberia, Kazachstan.
Kwiecień, maj 1940 r.	Wymordowanie polskich oficerów, którzy znajdowali się w obozach w Kozielsku (miejsce kaźni – Katyń), Starobielsku (miejsce kaźni – Charków) i Ostaszkowie (miejsce kaźni – Miednoje).
30.07.1941 r.	Podpisanie układy Sikorski – Majski
14.08.1941 r.	Polsko – radziecka konwencja wojskowa o utworzeniu Armii Polskiej w ZSRR.
5.01.1942 r.	Utworzenie PPR w Warszawie przez Grupę Inicjatywną.
14.02.1942 r.	ZWZ przekształca się w AK
Wiosna 1942 r.	Ewakuacja Armii Polskiej gen. Andersa z ZSRR do Iranu.
Listopad 1942 r.	Początek akcji wysiedleńczej na Zamojszczyźnie w ramach GPW.
1943 r.	Czystki etniczne na Wołyniu dokonywane przez UPA. Na Kresach Wschodnich w 1943 i 1944 r. zginęło ok. 100 tys. Polaków, a ok. 300 tys. musiało uciekać na zachód.
13.04.1943 r.	Władze niemieckie podały do publicznej wiadomości informację o wymordowaniu polskich oficerów w Katyniu.
19.04.1943 r.	Wybuch powstania żydowskiego w getcie warszawskim. Trwało do 16.05. 1943 r.
25.04.1943 r.	Zerwanie stosunków polsko – radzieckich.
4.07.1943 r.	Katastrofa gibraltarska. Śmierć gen. Władysława Sikorskiego.
Lipiec 1943 r.	Kazimierz Sosnkowski został Naczelnym Wodzem, a Stanisław Mikołajczyk premierem rządu na emigracji.
12-13.10.1943 r.	Bitwa pod Lenino – 1 Dywizja im. Tadeusza Kościuszki.
31.12.1943/1.01.1944	Powstanie KRN
9.01.1944 r.	Powstanie RJN. działała do 1.07.1945 r.
Początek 1944 r.	Początek Planu „Burza” na Wołyniu; oddziały Armii Czerwonej wkroczyły w przedwojenne granice II RP.
18.05.1944 r.	Zdobycie klasztoru na Monte Cassino z udziałem 2 Korpusu Polskiego.
20.07.1944 r.	Powstanie PKWN w Moskwie
Lipiec 1944 r.	Utworzenie 1. Armii Wojska Polskiego.
22.07.1944 r.	Ogłoszenie Manifestu PKWN w Moskwie
1.08.1944 r.	Wybuch Powstania Warszawskiego
Sierpień 1944 r.	Utworzenie 2 Armii Wojska Polskiego.
2.10.1944 r.	Upadek Powstania Warszawskiego

Nazwiska	Opis
Hans Frank	Generalny Gubernator okupowanej Polski.
Władysław Raczkiewicz	Prezydent RP na Emigracji
Ignacy Jan Paderewski	Wielki polski pianista i polityk. Stał na czele Rady Narodowej RP.
Gen. Michał Karaszewicz – Tokarzewski	Dowódca SZP. Później dowodził organizacją „Wachlarz” na terenie ZSRR.
Gen. Władysław Anders	Dowódca Armii Polskiej w ZSRR
Gen. Stefan Rowecki „Grot”	Pierwszy dowódca ZWZ i AK do 1943 r.
Leopold Okulicki „Niedźwiadek”	Ostatni dowódca AK, sądzony podczas Procesu Szesnastu
Cyryl Ratajski	Delegat Rządu na Kraj (pierwszy)
Jan Piekalkiewicz	Delegat Rządu na Kraj (drugi)
Jan Stanisław Jankowski	Delegat Rządu na Kraj (ostatni, sądzony podczas Procesu Szesnastu)
Wanda Wasilewska	Komunistka polska. Stała na czele ZPP w ZSRR.
Gen. Władysław Sikorski	Naczelnny Wódz PSZ na Zachodzie; premier rządu polskiego na emigracji od 30.09.1939 r. do 4.07.1943 r. Zginął w katastrofie gibraltarskiej.
Gen. Kazimierz Sosnkowski	Stał na czele Komitetu Ministrów m.in. Kraju w rządzie emigracyjnym. Po śmierci GRN. Sikorskiego został Naczelnym Wodzem.
płk Emil Fieldorf – Nil	Od 1943 r. dowodził Kierownictwem Dywersji AK (Kedywu). Stał na czele utworzonej w 1944 r. organizacji NIE (Niepodległość).
Franz Kutschera	Dowódca SS i policji dystryktu warszawskiego zastrzelony przez AK w 1944 r.
Paweł Finder	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Marceli Nowotko	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Bolesław Mołojec	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Bolesław Bierut	Komunista polski. Podczas wojny był przewodniczącym KRN, która powstała w nocy z 31.12.1943/1.01.1944 r.
Marek Edelman	Ostatni dowódca powstania Żydów w getcie Warszawskim.
Irena Sendlerowa	Działaczka społeczna. Podczas II wojny światowej należała do Żegoty. Uratowała około 2,5 tys. żydowskich dzieci z getta warszawskiego.
Stepan Bandera	Dowódca UPA , ukraiński nacjonalista.
płk Antoni Chruściel „Monter”	Dowódca Warszawskiego Okręgu AK. Pierwszy dowódca Powstania Warszawskiego.
Erich von dem Bach-Zalewski	Generał SS, w latach 1943-1944 dowódca oddziałów do walki z partyzantami w państwach okupowanych. Dowódca oddziałów niemieckich przeznaczonych do stłumienia Powstania Warszawskiego.
Bronisław Kamiński	Dowódca RONA, rosyjskich oddziałów SS, które brały udział w tłumieniu Powstania Warszawskiego. Oddziały te dokonały rzezi mieszkańców Ochoty.
gen. Władysław Anders	Dowódca Armii Polskiej w ZSRR, która po wyjściu na Bliski Wschód przekształciła się w 2 Korpus Polski PSZ. (Monte Cassino, Bolonia)
gen. Stanisław Maczek	Dowódca wojsk pancernych, m.in. dowodził 1 Dywizją Pancerną (Falaise, Breda, Wilhelmshaven).

gen. Stanisław Sosabowski	Dowódca 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej (Arnhem)
płk Wojciech Kopański	Dowódca Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, utworzonej w 1940 r. w Syrii. (Tobruk)
płk Zygmunt Berling	Dowódca 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki . Później w stopniu generała – dowódca 1. Armii Wojska Polskiego.
gen. Michał Rola – Żymierski	Główny dowódca Wojska Polskiego, utworzonego w ZSRR.
gen. Karol Świerczewski.	Dowódca 2. Armii Wojska Polskiego.

Pojęcia:

Pojęcie	Opis
Dystrykt	Podstawowa jednostka administracyjna GG.
Deutsche Volksliste	Niemiecka Lista Narodowa
Eksterminacja	Systematyczne i nieustające wyniszczanie fizyczne określonych grup ludności; masowa zagłada ludzi.
Akcja AB	Nazwa tzw. Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej , którą okupanci niemieccy przeprowadzili na terytorium GG, a która polegała na wymordowaniu przedstawicieli polskich elit politycznych i intelektualnych.
Sonderaktion Krakau	Akcja Specjalna Kraków – aresztowanie polskich profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz innych krakowskich uczelni i wysłanie ich do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen.
Gadzinówki	Prasa polska w GG całkowicie kontrolowana przez okupanta.
Kolektywizacja	Upaństwowienie ziemi.
Paszportyzacja	Nadanie ludności polskiej mieszkającej na Zachodniej Ukrainie i Zachodniej Białorusi przymusowo obywatelstwa radzieckiego.
Deportacja	Masowe wysiedlenie i przesiedlenie ludności.
Cichociemni	żołnierze, partyzanci Polskich Sił Zbrojnych desantowani na spadochronach do okupowanej Polski, którzy zajmowali się organizowaniem i szkoleniem oddziałów.
Sowietyzacja	Polityka na ziemiach wcielonych do ZSRR w 1939 r. polegająca na indoktrynacji, wprowadzeniu radzieckiego systemu gospodarczego i politycznego, prześladowaniu przeciwników politycznych i konkretnych grup społecznych.
Holocaust	Prześladowania i zagłada prawie 6 milionów Żydów przez władze niemieckiej III Rzeszy oraz jej sojuszników w okresie II wojny światowej
Grupa Inicjatywna	Grupa polskich komunistów, która w grudniu 1941 r. została przerzucona z ZSRR do kraju i w styczniu 1942 r. utworzyła PPR.
Gestapo	Tajna Policja Państwowa III Rzeszy.
NKWD	Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych. Policja polityczna na terenie ZSRR.
Getto	Podczas II wojny światowej była to przymusowo zamknięta dzielnica miasta, w której umieszczono Żydów, skazując ich na biologiczne wyliczenie i przeznaczając ich do eksterminacji.
Obóz koncentracyjny	Obozy, które tworzono od 1933 r. najpierw w Niemczech, a później na terenach okupowanych przez III Rzeszę. Ich celem była eksterminacja podbitej ludności i przygotowanie terenów do kolonizacji przez ludność niemiecką. Były to m.in. Na terenie Niemiec: Dachau, Sachsenhausen, Mauthausen, Buchenwald, Ravensbrück. Na ziemiach polskich: Stutthof (Sztutowo), Auschwitz-Birkenau (Oświęcim – Brzezinka), Gross-Rosen (Rogoźnica), Majdanek.

Obóz zagłady	Obozy nazistowskie, tworzone od 1942 r., których celem była masowa eksterminacja ludności. Kulmhof, Treblinka, Bełżec, Sobibór. Na obozy zagłady przekształcono również Auschwitz-Birkenau i Majdanek.
Łagier	Obóz pracy w ZSRR.
Plan „Burza”	Plan AK, opracowany pod koniec 1943 r., którego celem było włączenie się oddziałów AK do walki z Niemcami, na obszarach Kresów Wschodnich na których wycofywali się oni przed Armią Czerwoną. Na ziemiach tych miały ujawnić się Rosjanom cywilne struktury PPP. Elementem planu było również Powstanie Warszawskie. AK miała przywitać Armię Czerwoną jako gospodarze stolicy.
Godzina „W”	Godzina wybuchu Powstania Warszawskiego – 17.00. 1 sierpnia 1944 r.

Uczeń powinien umieć:

- porównać cele i metody polityki niemieckiej i radzieckiej w okupowanej Polsce,
- opisać strukturę polityczną i wojskową oraz działalność Polskiego Państwa Podziemnego,
- wyjaśnić przyczyny wybuchu Powstania Warszawskiego oraz opisać jego skutki,
- ocenić postawę aliantów i Związku Radzieckiego wobec powstania,
- przedstawić okoliczności powstania oraz działalność rządu II Rzeczypospolitej na uchodźctwie,
- scharakteryzować udział Polaków w wysiłku militarnym aliantów,
- sytuować w czasie i w przestrzeni (zna datę i wskazuje miejsce na mapie) działania wojsk polskich na różnych frontach wojny,
- ocenić politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej